

De veelzijdig inzetbare militair

Onlangs maakte Defensie haar toekomstplannen bekend.¹ De minister verwacht dat de krijgsmacht in de toekomst met een grote diversiteit aan dreigingen zal moeten afrekenen. Dat vereist in zijn ogen een krijgsmacht die van alle markten thuis is.² De minister gaat er dus van uit dat de krijgsmacht van de toekomst een veelzijdig inzetbare krijgsmacht is. In het eindrapport van het interdepartementale project-Verkenningen uit 2010 was het symbool voor zo'n veelzijdig inzetbare krijgsmacht een zakmes.³ Niet zomaar een zakmes, maar een Zwitsers zakmes met diverse handige *tools*. Sommige van die Zwitserse zakmessen beschikken over tientallen *tools* zoals een zaag, nijptang, schroevendraaier en vijl. Gewapend met zo'n zakmes kan de bezitter vrijwel elke klus klaren.

Dit editoriaal gaat echter niet in op de inzetbaarheid van de krijgsmacht als geheel, maar op die van de individuele militair. De individuele militair is eigenlijk ook veelzijdig inzetbaar. Elke militair is zijn eigen 'Zwitsers zakmes', zo gezegd.⁴ Militairen danken hun veelzijdige inzetbaarheid, naast de diverse vaktechnische- en loopbaanopleidingen die ze volgen, vooral aan het grote aantal verschillende functies dat ze in de loop der tijd vervullen en de ervaringen die ze daarin opdoen. Immers, met een functieduur van drie jaar is de militair een echte *job hopper*. En die functieduur zal in

de praktijk regelmatig korter uitvallen – zelden langer – en in principe nooit langer dan vijf jaar. Bovendien kan een militair zijn ervaring binnen diverse werkgebieden opdoen, zoals bij operationele eenheden, bij opleidingseenheden of in een staf. Het is normaal dat militairen in de verschillende werkgebieden ook verschillende rollen vervullen. Zo kan de militair bij de operationele eenheden fungeren als commandant, bij de opleidingseenheid als instructeur en binnen een staf als beleidsmedewerker. Tot slot kan de militair, met het klimmen op de hiërarchische ladder, steeds complexere functies vervullen met meer verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Kortom, de militair werkt gedurende zijn loopbaan aan zijn eigen veelzijdige inzetbaarheid en voegt daarmee steeds een nieuw instrumentje toe aan het Zwitsers zakmes dat hij is. Voor militairen is deze manier van functies vervullen en ervaring opdoen vanzelfsprekend. Sterker nog, hoe meer functies een militair heeft 'gedraaid', hoe beter. De tijdsduur per functie en welke ervaring men in die tijd heeft opgedaan lijkt daarbij van minder belang.

Een militair met brede ervaringsopbouw is dus als een Zwitsers zakmes met een indrukwekkende hoeveelheid functies. Dat klinkt goed. Maar is het dat ook? Immers, hoe handig zo'n zakmes ook lijkt, echte professionele vaklui zie je er niet mee rondlopen als ze aan het werk zijn. U zou toch raar staan te kijken als de timmerman die bij u thuis een klus komt opknappen slechts een zakmes bij zich blijkt te hebben. Voor het echte werk is zo'n mes toch minder geschikt. Dan zijn echte zagen, nijptangen, schroevendraaiers, vijlen en andere gereedschappen nodig.

1 Dit editoriaal is geschreven op 13 maart 2011. Op dat moment was de precieze inhoud van de toekomstplannen van Defensie nog niet bekend.

2 Zie: *Defensiekrant*, 27 januari 2011, nr. 3, blz. 3.

3 Ministerie van Defensie, *Eindrapport Verkenningen: Houvast voor de krijgsmacht van de toekomst* (Den Haag, Sdu, 2010).

4 Waar 'hij' of 'zijn' staat, kan men natuurlijk ook 'zij' of 'haar' lezen.

Misschien gaat de metafoor van de militair als Zwitsers zakmes u te ver. Maar hoe kijkt u aan tegen die eerder genoemde timmerman – en wat verwacht u van zijn vakmanschap – als hij u vertelt dat hij zijn werk pas één jaar doet omdat hij daarvoor steeds iets anders deed? En elke keer voor hooguit twee à drie jaar: tegels zetten, lesgeven in handvaardigheid op een middelbare school, schilderen, leiding geven op het administratiekantoor van een bouwbedrijf, timmergereedschap verkopen en nog veel meer. Wel veelzijdig, net als een militair, maar of deze timmerman zijn werk waarvoor u hem inhuurt nu echt beheerst? Of al die vorige banen? Van de timmerman die u in huis haalt, had u waarschijnlijk liever gehoord dat hij jarenlange ervaring heeft opgedaan met allerlei timmerklussen in de nieuwbouw, verbouw en renovatie. U verwacht dat uw klus wordt opgeknapt door een echte professional die zijn vak verstaat.

Is een militair dan niet professioneel en verstaat hij zijn vak niet? Dat is niet gezegd. Uit het functioneren van de individuele militair – en daarmee de inzetbaarheid van de krijgsmacht – valt echter veel meer te halen. Dan is wel vereist dat een militair zijn functies (veel) langer vervult. Hierdoor zal hij per functie meer ervaring opdoen en gedurende zijn gehele loopbaan minder verschillende functies vervullen. En minder functies betekent dat hij zich niet steeds hoeft in te werken en het wiel niet opnieuw hoeft uit te vinden. Dat hij meer tijd krijgt om een netwerk op te bouwen en te benutten en tijd om zich te binden aan de mensen met wie hij werkt om het beste uit hen te kunnen halen. Minder functies betekent dat de militair ook de

gelegenheid krijgt geconfronteerd te worden met (de gevolgen van) zijn eigen handelen en beslissingen, dat hij kan leren van eigen fouten en voort kan bouwen op eigen ervaringen. Bovendien, het werk van de militair is de afgelopen jaren steeds complexer geworden en het kost nu eenmaal tijd om daar goed mee om te kunnen gaan. Door opeenvolgende functies vervolgens ook nog logisch op elkaar te laten aansluiten, kan een militair voortbouwen op zijn kennis en ervaring en een specialist worden in zijn vak. Een bijkomend voordeel van minder functiewisselingen is dat er meer rust en stabiliteit in de organisatie komt.

Een militair hoeft geen Zwitsers zakmes te zijn met talloze functies

In de komende jaren wordt Defensie verbouwd tot – zoals dat zo mooi heet – een toekomstbestendige en veelzijdig inzetbare krijgsmacht. Delen van het krijgsmachthuis zullen worden gesloopt, gerenoveerd of bijgebouwd. Maar het zou goed zijn om niet alleen naar de bouw van het huis te kijken. Er moet ook aandacht zijn voor de werklui in het huis. Aan de professionaliteit van militairen moet verder worden gewerkt. Eén van de mogelijkheden daarbij is van de militair minder een generalist te maken en meer aandacht te hebben voor specialisme, voor de vakman op zijn gebied. Daardoor wordt de militair een tool dat je verwacht bij echte vaklui. Geen Zwitsers zakmes, maar een betrouwbaar stuk gereedschap. ■